

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 11ης Νοεμβρίου 1975 *

Στις 14 Ιουλίου 1975, η Επιτροπή των ΕΚ υπέβαλε στο Δικαστήριο αίτηση εκδόσεως γνωμοδοτήσεως, βάσει του άρθρου 228, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, κατά το οποίο:

«Το Συμβούλιο, η Επιτροπή ή Κράτος μέλος δύνανται προηγουμένως να ζητήσουν από το Δικαστήριο να γνωμοδοτήσει εάν η υπό μελέτη συμφωνία συμβιβάζεται με την παρούσα συνθήκη. Αν η γνωμοδότηση είναι αρνητική, η συμφωνία δύναται να τεθεί σε ισχύ μόνο κατά τις διατάξεις του άρθρου 236.»

Περιγραφή του ερωτήματος

Με την αίτηση αυτή ζητείται από το Δικαστήριο να γνωμοδοτήσει αν συμβιβάζεται με τη Συνθήκη ΕΟΚ ένα σχέδιο «Ρύθμισης σχετικά με κανόνα για τα τοπικά έξοδα» που εκπονήθηκε στο πλαίσιο του ΟΟΣΑ. Συγκεκριμένα ερωτάται αν η Κοινότητα είναι αρμόδια για τη σύναψη της εν λόγω ρυθμίσεως και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αν η αρμοδιότητα αυτή είναι ή όχι αποκλειστική.

Στις 19 Δεκεμβρίου 1974, η Επιτροπή είχε διαβιβάσει στο Συμβούλιο την ακόλουθη σύσταση:

«Σύσταση για λήψη αποφάσεως του Συμβουλίου σχετικά με τη θέση της Επιτροπής εντός του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Αναπτύξεως όσον αφορά ρύθμιση σχετικά με τα τοπικά έξοδα,

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

έχοντας υπόψη τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και, ιδίως, το άρθρο της 113,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

τη σύσταση της Επιτροπής,

θεωρώντας σκόπιμη την έκδοση ορισμένων οδηγιών σχετικά με τη στάση που πρέπει να υιοθετήσει η Κοινότητα στο πλαίσιο του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Αναπτύξεως όσον αφορά την επεξεργασία ρύθμισης σχετικά με κανόνα για τα τοπικά έξοδα:

Αποφασίζει:

Άρθρο μόνο

Κατά την επεξεργασία στο πλαίσιο του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Αναπτύξεως ρυθμίσεως σχετικά με κανόνα για τα τοπικά έξοδα, η Επιτροπή εκφράζει τη θέση της Κοινότητας σύμφωνα με τις περιλαμβανόμενες στο συνημμένο παράρτημα οδηγίες.

Η Επιτροπή ενεργεί ύστερα από γνώμη της προβλεπόμενης με το άρθρο 113 της Συνθήκης ειδικής επιτροπής η οποία την επικουρεί στο έργο της.»

Το επιδιωκόμενο σχέδιο ρυθμίσεως έχει ως εξής:

«Κάθε σύμβαση που τυγχάνει κρατικής υποστηρίξεως και έχει σχέση με εξαγωγές σχετικά με τις οποίες χορηγούνται πιστώσεις υπόκειται¹, όσον αφορά τα τοπικά έξοδα και με την επιφύλαξη των πιο κάτω διατάξεων, στον εξής Κανόνα.

I — Ο Κανόνας

1. Οι συμμετέχουσες κυβερνήσεις συνομολογούν να μη παρέχουν πίστωση ή εγγύηση για πίστωση πέραν του 100% της αξίας των εξαγόμενων αγαθών και υπηρεσιών (σημειώνεται ότι στα “εξαγόμενα αγαθά και υπηρεσίες” περιλαμβάνονται και τα αγαθά και οι υπηρεσίες που παρέχονται από τρίτες χώρες). Αυτό σημαίνει ότι το ποσό των τοπικών εξόδων που μπορούν να τύχουν πιστώσεως με κρατική υποστήριξη δεν πρέπει να υπερβαίνει το ύψος των ποσών που πρέπει να εισπραχθούν για τα αγαθά και τις υπηρεσίες που εξαγονται μέχρι την εκπλήρωση² των συμβατικών υποχρεώσεων του εξαγωγέα.

1 — Είτε πρόκειται για πιστώσεις προμηθευτή είτε για πιστώσεις αγοραστή.

2 — Σημειώνεται ότι η ημερομηνία ολοκλήρωσεως καθορίζεται σύμφωνα με τους κανόνες της Ένωσης της Βέρνης για τον καθορισμό των σημείων ενάρεξεως των πιστώσεων.

2. Εξάλλου, οι κυβερνήσεις συνομολογούν να μη παρέχουν την υποστήριξη τους σύμφωνα με τη πιο πάνω διάταξη 1 για πιστώσεις ή εγγυήσεις πιστώσεως για τοπικά έξοδα που συνοδεύονται από επιτόκια ή όρους διάρκειας ευνοϊκότερους από αυτούς που ισχύουν για τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών τις οποίες αφορούν τα τοπικά αυτά έξοδα.

3. Με την έκφραση “τοπικά έξοδα” νοούνται τα έξοδα που διενεργούνται για την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών από τη χώρα του αγοραστή. Αυτά τα αγαθά και υπηρεσίες πρέπει να είναι αναγκαία είτε για την εκτέλεση της σύμβασης του εξαγωγέα είτε για την ολοκλήρωση του προγράμματος του οποίου μέρος αποτελεί η σύμβαση του εξαγωγέα.

II — Εξαίρεση ορισμένων συναλλαγών

Ο Κανόνας για τα τοπικά έξοδα δεν εφαρμόζεται επί:

- α) των συναλλαγών που γίνονται για καθαρά στρατιωτικούς σκοπούς δυνάμει συμβάσεων που έχουν συναφθεί ή βρίσκονται υπό διαπραγμάτευση μεταξύ των στρατιωτικών αρχών μιας συμμετέχουσας κυβερνήσεως και οποιασδήποτε άλλης κυβερνήσεως·
- β) των συναλλαγών με τις αναπτυσσόμενες χώρες, συναλλαγών οι οποίες μπορούν να θεωρηθούν ως κρατική ενίσχυση για ανάπτυξη (ΚΕΑ) μέσω της Επιτροπής Ενισχύσεων για την Ανάπτυξη, ή, καίτοι χρηματοδοτούνται εν όλω ή εν μέρει από κεφάλαια άλλα εκτός του ΚΕΑ, υπάγονται στο εθνικό σύστημα ενισχύσεων μιας συμμετέχουσας χώρας.

III — Παρεκκλίσεις από τον Κανόνα

1. Παρεκκλίσεις από τον Κανόνα για τα τοπικά έξοδα επιτρέπονται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις.
2. Οι παρεκκλίσεις αυτές πρέπει να γνωστοποιούνται αμέσως προς όλες τις συμμετέχουσες κυβερνήσεις από την κυβέρνηση του προμηθευτή το αργότερο κατά το χρονικό σημείο που η εν λόγω κυβέρνηση ανακοινώνει κάτι τέτοιο στον ίδιο τον προμηθευτή, ώστε να δίδεται στις άλλες συμμετέχουσες κυβερνήσεις ο αναγκαίος χρόνος για την προσαρμογή τους προς τις συνθήκες αυτές.

3. Σε κάθε γνωστοποίηση πρέπει να διευκρινίζεται:

α) το συνολικό ποσό των τοπικών εξόδων·

β) το ύψος των ποσών που πρέπει να καταβληθούν μέχρι την ημερομηνία εκπληρώσεως των συμβατικών υποχρεώσεων του εξαγωγέα·

γ) η αξία των εξαγόμενων αγαθών και υπηρεσιών·

καθένα από τα στοιχεία αυτά εκφράζεται ως ποσοστό επί τοις εκατό της συνολικής αξίας της τυγχάνουσας κρατικής υποστηρίξεως συμβάσεως.

IV — Γενικές διατάξεις

1. Κάθε κυβέρνηση που συμμετέχει στη Ρύθμιση μπορεί να ζητήσει από οποιαδήποτε άλλη συμμετέχουσα κυβέρνηση στοιχεία προκειμένου να εξακριβώσει αν, όσον αφορά μια συγκεκριμένη συναλλαγή, τηρήθηκαν οι διατάξεις της Ρύθμισης. Οι συμμετέχουσες κυβερνήσεις αναλαμβάνουν την υποχρέωση να παρέχουν, στο μέτρο του δυνατού και το ταχύτερο δυνατό, τα κατ' αυτόν τον τρόπο ζητηθέντα στοιχεία. Σύμφωνα με τους κανόνες και την πρακτική του ΟΟΣΑ, κάθε συμμετέχουσα κυβέρνηση μπορεί να ζητήσει από τον Γενικό Γραμματέα να ενεργήσει επ' ονόματί της όσον αφορά το προαναφερθέν θέμα και να γνωστοποιήσει τα κατ' αυτόν τον τρόπο ληφθέντα στοιχεία σ' όλους τους συμμετέχοντες στη Ρύθμιση.

2. Η παρούσα Ρύθμιση υπόκειται σε αναθεώρηση μετά το πέρας μιας αρχικής περιόδου εφαρμογής διάρκειας ενός έτους και στη συνέχεια, οσάκις ζητείται αυτό από κάποια από τις συμμετέχουσες κυβερνήσεις. Κάθε συμμετέχουσα κυβέρνηση μπορεί να αποχωρήσει από τη Συμφωνία αφού προηγουμένως γνωστοποιήσει την πρόθεσή της στους εταίρους της τρεις ακριβώς μήνες πριν. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, η Ομάδα για τις πιστώσεις και τις εγγυήσεις πιστώσεως για εξαγωγές θα συνεδριάζει ύστερα από αίτηση οποιασδήποτε άλλης συμμετέχουσας κυβερνήσεως, ενώ κάθε άλλη από τις συμμετέχουσες κυβερνήσεις θα μπορεί, αφού γνωστοποιήσει στους εταίρους της την πρόθεσή της, να αποχωρήσει από τη Ρύθμιση κατά την ίδια ημερομηνία με την κυβέρνηση που πρώτη ειδοποίησε ότι προτίθεται να αποσυρθεί.»

Το σχέδιο αυτό πρόκειται να τεθεί σε ισχύ υπό μορφή «Ψηφίσματος του Συμβουλίου του ΟΟΣΑ σχετικά με Ρύθμιση όσον αφορά Κανόνα για τα τοπικά έξοδα».

Το «Σχέδιο εκθέσεως προς το Συμβούλιο ως προς τη Ρύθμιση σχετικά με Κανόνα για τα τοπικά έξοδα», που εκπονήθηκε στις 11 Φεβρουαρίου 1975 από την «Ομάδα επί των πιστώσεων και εγγυήσεων για πίστωση για εξαγωγές» του ΟΟΣΑ προβλέπει σχετικώς τα εξής:

«Σύμφωνα με όσα ανέφερε το έγγραφο TC/ECG/75.1., ο Πρόεδρος είχε επαφές με τις ενδιαφερόμενες Αντιπροσωπείες σχετικά με τα ερωτήματα που οι τελευταίες είχαν υποβάλει όσον αφορά το Σχέδιο Ρύθμισης TC/ECG/74.26. Υπό το φως των αποτελεσμάτων των επαφών αυτών και ενόψει του ότι οι άλλες Αντιπροσωπείες είχαν προηγουμένως εγκρίνει, εγγράφως ή σιωπηρώς, το Σχέδιο Ρυθμίσεως, ο Πρόεδρος διαπιστώνει ότι όλες οι Αντιπροσωπείες έχουν συμφωνήσει ως προς το Παράρτημα του εγγράφου TC/ECG/74.26. Όσον αφορά το σύνολο του Σχεδίου, δεν απομένει παρά να διασαφηνιστεί η μορφή της συμμετοχής στη Ρύθμιση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, ληφθέντος υπόψη ότι η σχετική απόφαση της Κοινότητας αναμένεται να ληφθεί λίαν συντόμως.

Ο Πρόεδρος ευχαριστεί τα μέλη της Ομάδας για το πνεύμα συνεργασίας που επέδειξαν εγκρίνοντας την πρόταση που τους είχε υποβληθεί κατά την 22η συνεδρίαση, δηλαδή τη θέση σε ισχύ της Ρύθμισης χωρίς να επιδιωχθεί, στο στάδιο αυτό, η επίλυση όλων των προβλημάτων, ενώ εξυπακούεται ότι, μετά την πάροδο ενός έτους, θα γινόταν αναθεώρηση της Ρύθμισης σχετικά με τον Κανόνα και ότι η Ομάδα θα συνέχιζε εν τω μεταξύ τις εργασίες της ως προς τα μη εισέτι επιλυθέντα ζητήματα [βλ. σχετικά TC/ECG/M/74.2 (Προσωρ.) σημείο 5]. Σύμφωνα με τις ληφθείσες αποφάσεις, η Ομάδα θα συνεχίσει τις εργασίες της στο τομέα αυτό από την προσεχή της σύνοδο.

Ο Πρόεδρος θεωρεί ότι θα πρέπει η Ομάδα να υποβάλει στις υπέρτερες αρχές το ταχύτερο δυνατό, το Σχέδιο Ψηφίσματος σχετικά με τη Ρύθμιση, ώστε να μπορέσει αυτή να τεθεί σε ισχύ την 1η Απριλίου 1975. Για το σκοπό αυτό, ο Πρόεδρος έχει ετοιμάσει το συνημμένο σχέδιο εκθέσεως της Ομάδας, στο οποίο συνοψίζονται τα κύρια χαρακτηριστικά της Ρύθμισης και οι περιστάσεις υπό τις οποίες αυτή εγκρίθηκε. Για να καταστεί δυνατή η έγκαιρη υποβολή της έκθεσης στο Συμβούλιο, καλούνται οι Αντιπροσωπείες να διαβιβάσουν τις τυχόν παρατηρήσεις τους επί του Σχεδίου αυτού στη Γραμματεία μέχρι τις 24.2.1975 το αργότερο, άλλως θα θεωρηθεί ότι το Σχέδιο έχει εγκριθεί από την Ομάδα.»

Κατά το άρθρο 107, παράγραφος 2 του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις:

— το Συμβούλιο των ΕΚ,

- η Ιρλανδία,
- η Ιταλική Δημοκρατία,
- το Βασίλειο των Κάτω Χωρών,
- το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας.

Σύμφωνα με το άρθρο 108, παράγραφος 2 του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου, ανέπτυξαν τις προτάσεις τους οι γενικοί εισαγγελείς H. Mayras, A. Trabucchi, J. P. Warner και G. Reischl.

Εξέταση του θέματος

Το υποβληθέν με την αίτηση γνωμοδοτήσεως ερώτημα επιβάλλει τις ακόλουθες σκέψεις:

A — Ως προς το παραδεκτό της αιτήσεως γνωμοδοτήσεως

Το άρθρο 228, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο της Συνθήκης προβλέπει ότι το Συμβούλιο, η Επιτροπή ή κράτος μέλος μπορούν να ζητήσουν από το Δικαστήριο να γνωμοδοτήσει ως προς το συμβιβαστό με τις διατάξεις της Συνθήκης μιας συμφωνίας που πρόκειται να συναφθεί με μια ή περισσότερες τρίτες χώρες ή διεθνή οργανισμό.

Ο τυπικός χαρακτηρισμός, κατά τους κανόνες του διεθνούς δικαίου, της επιδιωκόμενης συμφωνίας δεν είναι καθοριστικός όσον αφορά το επιτρεπτό της αιτήσεως. Αναφερόμενο στις «συμφωνίες», το άρθρο 228, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο της Συνθήκης χρησιμοποιεί τον όρο αυτό υπό ευρεία έννοια, για να υποδηλώσει κάθε ανάληψη υποχρεώσεως από υποκείμενα του διεθνούς δικαίου που να είναι δεσμευτική, ανεξάρτητα από τον τυπικό της χαρακτηρισμό.

Η εν λόγω Ρύθμιση πληροί τις απαιτήσεις αυτές. Περιέχει ένα «κανόνα», δηλαδή μια διάταξη περί συμπεριφοράς η οποία καλύπτει ένα συγκεκριμένο τομέα και έχει καθοριστεί με ακριβείς και δεσμευτικές για τους συμμετέχοντες διατάξεις. Αυτό τούτο το γεγονός ότι ο κανόνας ρητώς προβλέπει ότι παρεκκλίσεις επιτρέπονται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και υπό ειδικές προϋποθέσεις αποδεικνύει ότι η Ρύθμιση μπορεί να δεσμεύει τα συμβαλλόμενα μέρη συγκε-

ντρώνοντας έτσι τους όρους του άρθρου 228, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο της Συνθήκης.

Εξάλλου, οι συζητήσεις επί της ουσίας της συμφωνίας έχουν περατωθεί και μπορεί στο εξής να προβλεφθεί η σύναψη της Ρύθμισης υπό τη μορφή ψηφίσματος του Συμβουλίου του ΟΟΣΑ.

Ωστόσο, στο «σχέδιο εκθέσεως προς το Συμβούλιο του ΟΟΣΑ για τη Ρύθμιση σχετικά με Κανόνα για τα τοπικά έξοδα» διαπιστώνεται ότι απομένει επί του παρόντος να διευκρινιστεί «η μορφή της συμμετοχής στη Ρύθμιση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, ληφθέντος υπόψη ότι η σχετική επ' αυτού απόφαση της Κοινότητας αναμένεται να ληφθεί πολύ σύντομα».

Ενόψει των στοιχείων αυτών και υπό το φως της συστάσεως της Επιτροπής σχετικά με τη «μορφή» της συμμετοχής της Κοινότητας στην εν λόγω Ρύθμιση, ουδεμία υφίσταται αμφιβολία ότι το Σχέδιο Ψηφίσματος αποτελεί «υπό μελέτη» συμφωνία κατά την έννοια του άρθρου 228, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο της Συνθήκης.

Εξάλλου, το γεγονός ότι η Επιτροπή έθεσε επί τάπητος το πρόβλημα του συμβιβαστού της συμφωνίας αυτής με τις διατάξεις της Συνθήκης, για να λάβει τη γνωμοδότηση του Δικαστηρίου ως προς την έκταση των αρμοδιοτήτων της Κοινότητας για τη σύναψη της μελετώμενης συμφωνίας, δεν είναι αρκετό για να καταστήσει την αίτηση ανεπίτρεπτη από πλευράς του προαναφερθέντος άρθρου 228, παράγραφος 1, εδάφιο 2.

Πράγματι, το συμβιβαστό μιας συμφωνίας με τις διατάξεις της Συνθήκης πρέπει να εκτιμάται ενόψει του συνόλου των κανόνων της Συνθήκης, δηλαδή τόσο των κανόνων που καθορίζουν την έκταση των αρμοδιοτήτων των Οργάνων της Κοινότητας όσο και των ουσιαστικών κανόνων.

Η διάταξη του άρθρου 228, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο αποσκοπεί στην πρόληψη των περιπλοκών που θα προέκυπταν από δίκες σχετικά με το συμβιβαστό προς τη Συνθήκη διεθνών συμφωνιών δεσμευτικών για την Κοινότητα.

Όντως, απόφαση με την οποία θα αναγνωριζόταν, ενδεχομένως, ότι μια τέτοια συμφωνία είναι, είτε λόγω του περιεχομένου της είτε λόγω της ακολουθηθείσας για τη σύναψή της διαδικασίας, ασυμβίβαστη με τις διατάξεις της Συνθήκης, ασφαλώς θα δημιουργούσε, όχι μόνο σε κοινοτικό επίπεδο αλλά και όσον αφο-

ρά τις διεθνείς σχέσεις, σοβαρές δυσχέρειες, και θα μπορούσε να βλάψει όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων και τρίτων χωρών.

Προς αποφυγή τέτοιων περιπλοκών, η Συνθήκη προέβλεψε την προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της προηγούμενης υποβολής σχετικής αιτήσεως προς το Δικαστήριο, ώστε να μπορεί να διασαφηνιστεί, πριν από τη σύναψη μιας συμφωνίας, αν η τελευταία είναι σύμφωνη με τη Συνθήκη. Επομένως επιβάλλεται να γίνει δεκτό ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, επιτρέπεται η υποβολή οποιουδήποτε ερωτήματος που μπορεί να τεθεί στην κρίση είτε του Δικαστηρίου είτε, ενδεχομένως, των εθνικών δικαστηρίων, εφόσον το ερώτημα αυτό μπορεί να δημιουργήσει αμφιβολίες ως προς το ουσιαστικό ή τυπικό κύρος μιας συμφωνίας από πλευράς Συνθήκης.

Επομένως, δεδομένου ότι το ζήτημα αν η σύναψη μιας συγκεκριμένης συμφωνίας εμπίπτει ή όχι στις αρμοδιότητες της Κοινότητας και αν, ενδεχομένως, οι αρμοδιότητες αυτές ασκήθηκαν κατά τρόπο σύμφωνο προς τις διατάξεις της Συνθήκης μπορεί να υποβληθεί στο Δικαστήριο, είτε κατά τρόπο άμεσο, σύμφωνα με τα άρθρα 169 ή 173 της Συνθήκης, είτε μέσω αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, πρέπει να αναγνωρισθεί ότι το εν λόγω ζήτημα μπορεί να τεθεί στην κρίση του Δικαστηρίου μέσω της διαδικασίας της εκδόσεως προηγούμενης γνωμοδοτήσεως του άρθρου 228.

Ομοίως, από το γεγονός ότι οι συζητήσεις επί της ουσίας της εν λόγω Ρυθμίσεως έχουν πλέον περατωθεί, δεν μπορεί να αντληθεί πειστικό επιχείρημα σχετικά με το εκπρόθεσμο της αιτήσεως γνωμοδοτήσεως, δεδομένου ότι η Συνθήκη, λόγω ιδίως του μη κατ' αντιδικία χαρακτήρα της διαδικασίας του άρθρου 228, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, δεν προβλέπει αποκλειστική προθεσμία για την υποβολή τέτοιας αιτήσεως.

Επομένως πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι ουδείς λόγος συντρέχει ώστε να μη γίνει δεκτή η αίτηση γνωμοδοτήσεως.

B — Επί της απαντήσεως που πρέπει να δοθεί στα υποβληθέντα ερωτήματα

1. Ως προς το αν η Κοινότητα είναι αρμόδια για τη σύναψη της Ρύθμισης ΟΟΣΑ σχετικά με Κανόνα για τα τοπικά έξοδα

Για να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, επιβάλλεται να ληφθούν υπόψη, ιδίως, τα άρθρα 112 και 113 της Συνθήκης.

Η πρώτη από τις διατάξεις έχει ως εξής:

«... τα συστήματα ενισχύσεων που χορηγούνται από τα κράτη μέλη για τις εξαγωγές προς τρίτες χώρες εναρμονίζονται προοδευτικώς προ της λήξεως της μεταβατικής περιόδου, κατά το αναγκαίο μέτρο για την αποφυγή νοθεύσεως του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων της Κοινότητας».

Εφόσον δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η παροχή πιστώσεων για εξαγωγές εμπίπτει στο σύστημα ενισχύσεων που χορηγούνται από τα κράτη μέλη στις εξαγωγές, ήδη από το άρθρο 112 προκύπτει ότι το αντικείμενο του προβλεπόμενου από την εν λόγω Ρύθμιση κανόνα αφορά τομέα ως προς τον οποίο οι διατάξεις της Συνθήκης αναγνωρίζουν αρμοδιότητα της Κοινότητας.

Εξάλλου, το άρθρο 113 της Συνθήκης ορίζει, στις παραγράφους του 1 και 2, ότι:

«... η κοινή εμπορική πολιτική διαμορφώνεται επί ενιαίων αρχών ιδίως σε ό,τι αφορά... την πολιτική εξαγωγών...».

Ο τομέας της κοινής εμπορικής πολιτικής, και πιο συγκεκριμένα αυτός της πολιτικής επί των εξαγωγών, περιλαμβάνει, κατ' ανάγκην, τα συστήματα ενισχύσεων για τις εξαγωγές και ειδικότερα τα μέτρα που αφορούν τις πιστώσεις που προορίζονται για τη χρηματοδότηση των τοπικών εξόδων που έχουν σχέση με εξαγωγικές δραστηριότητες. Πράγματι, τα μέτρα αυτά αποτελούν σημαντικό στοιχείο της εμπορικής πολιτικής, της οποίας η έννοια έχει το ίδιο περιεχόμενο είτε εφαρμόζεται στη σφαίρα της διεθνούς δραστηριότητας ενός κράτους είτε σ' αυτήν της δραστηριότητας της Κοινότητας.

Εξάλλου, οι σχετικές με τις ασφάλειες — πιστώσεις οδηγίες που εξέδωσε το Συμβούλιο περί τα τέλη του 1970 και τις αρχές του 1971, ρητώς αναγνωρίζουν το σημαντικό ρόλο που παίζουν οι πιστώσεις για εξαγωγές στις διεθνείς συναλλαγές ως στοιχείο της εμπορικής πολιτικής.

Για τους λόγους αυτούς, το θέμα που ρυθμίζεται από τον κανόνα της περί ης ο λόγος Ρυθμίσεως, δεδομένου ότι εμπίπτει όχι μόνο στο πεδίο του συστήματος ενισχύσεων για τις εξαγωγές του άρθρου 112 της Συνθήκης αλλά, γενικότερα, σ' αυτό της πολιτικής επί των εξαγωγών και, για το λόγο αυτό, στο πεδίο της κοινής εμπορικής πολιτικής του άρθρου 113 της Συνθήκης, υπάγεται στις αρμοδιότητες της Κοινότητας.

Λαμβάνοντας τα μέτρα που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των αρχών που έχουν τεθεί με τις προαναφερθείσες διατάξεις, ιδίως αυτές του άρθρου 113 της Συνθήκης, περί της κοινής εμπορικής πολιτικής, η Κοινότητα έχει τη δυνατότητα, δυνάμει των αρμοδιοτήτων που της έχουν παρασχεθεί, όχι μόνο να θεσπίζει εσωτερικούς κανόνες κοινοτικού δικαίου, αλλά επίσης να συνάπτει, σύμφωνα με το άρθρο 113, παράγραφος 2 και το άρθρο 114 της Συνθήκης, συμφωνίες με τρίτες χώρες.

Πράγματι, η κοινή εμπορική πολιτική οικοδομείται δια της συνδρομής και της αλληλοεπιδράσεως εσωτερικών και εξωτερικών μέτρων, χωρίς να δίδεται η προτεραιότητα στα πρώτα ή τα δεύτερα: τω όντι, άλλοτε οι συμφωνίες αποτελούν εκτέλεση μιας εκ των προτέρων καθορισμένης πολιτικής· άλλοτε η πολιτική καθορίζεται από αυτές τις ίδιες τις συμφωνίες.

Οι συμφωνίες αυτές μπορούν να είναι συμφωνίες-πλαίσια, που αποσκοπούν στη θέσπιση ενιαίων αρχών. Αυτό συμβαίνει στην περίπτωση της Ρύθμισης σχετικά με τα τοπικά έξοδα· πράγματι, η εν λόγω Ρύθμιση δεν έχει ειδικό περιεχόμενο προσαρμοσμένο σε συγκεκριμένες πιστωτικού χαρακτήρα συναλλαγές για τις εξαγωγές, αλλά περιορίζεται στη θέσπιση ενός κανόνα, στην πρόβλεψη ορισμένων εξαιρέσεων, στην αναγνώριση, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, παρεκκλίσεων και, τέλος, στον καθορισμό γενικών διατάξεων. Εξάλλου, η εφαρμογή της πολιτικής επί των εξαγωγών που πρέπει να ακολουθηθεί στο πλαίσιο μιας κοινής εμπορικής πολιτικής δεν υλοποιείται κατ' ανάγκη με τη θέσπιση γενικών και αφηρημένων κανόνων εσωτερικού ή κοινοτικού δικαίου. Η κοινή εμπορική πολιτική αποτελεί κυρίως το αποτέλεσμα μιας βαθμιαίας εξέλιξης βασιζόμενης σε ειδικά μέτρα τα οποία είναι δυνατό να αφορούν αδιακρίτως τις «αυτοτελείς» πτυχές και τις εξωτερικές εκφάνσεις της πολιτικής αυτής, χωρίς να προϋποθέτουν κατ' ανάγκη, προκειμένου να υπαχθούν στον τομέα της κοινής εμπορικής πολιτικής, την ύπαρξη ενός εκτενούς συνόλου κανόνων αλλά συμβάλλουν στον βαθμιαίο σχηματισμό του συνόλου αυτού.

2. Ως προς τον αποκλειστικό ή μη χαρακτήρα της αρμοδιότητας της Κοινότητας

Η απάντηση στο ερώτημα αυτό εξαρτάται, αφενός, από το αντικείμενο της εν λόγω Ρυθμίσεως και, αφετέρου, από τον τρόπο με τον οποίο η Συνθήκη εννοεί την κοινή εμπορική πολιτική.

Η ίδια η Ρύθμιση προσδιορίζει, στα σημεία υπ' αριθμόν I και II, τις συναλλαγές επί των οποίων εφαρμόζεται ο κοινός κανόνας και τις συναλλαγές οι οποίες, αντιθέτως, αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανόνα διότι έχουν σχέση με καθαρά στρατιωτικούς σκοπούς ή έχουν συναφθεί με αναπτυσσόμενες χώρες.

Ο ορισμός αυτός επιτρέπει να διαπιστωθεί ότι το αντικείμενο του κανόνα, και ως εκ τούτου της Ρύθμισης, περιλαμβάνεται μεταξύ των μέτρων για την πραγματοποίηση της επιδιωκόμενης με το άρθρο 113 της Συνθήκης κοινής εμπορικής πολιτικής.

Η εν λόγω πολιτική έχει προβλεφθεί με το άρθρο αυτό στο πλαίσιο της λειτουργίας της κοινής αγοράς, χάριν της προστασίας του γενικού συμφέροντος της Κοινότητας, εντός της οποίας τα κατ' ιδίαν συμφέροντα των κρατών μελών πρέπει να μπορούν να προσαρμόζονται αμοιβαία.

Όμως, η αντίληψη αυτή είναι, προφανώς, ασυμβίβαστη με την ελευθερία που θα μπορούσαν να διατηρήσουν τα κράτη μέλη, επικαλούμενα παράλληλη αρμοδιότητα για την χωριστή εξυπηρέτηση των εθνικών τους συμφερόντων στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων, πράγμα που θα μπορούσε να διακυβεύσει την αποτελεσματική προάσπιση του γενικού συμφέροντος της Κοινότητας.

Πράγματι, θα υπήρχε κίνδυνος η μονομερής δράση των κρατών μελών να καταλήξει, όσον αφορά τους όρους χορηγήσεως των πιστώσεων για τις εξαγωγές, σε ανισότητες ικανές να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων των διάφορων κρατών μελών στις εξωτερικές αγορές. Τα στρεβλωτικά αυτά αποτελέσματα δεν μπορούν να εξαλειφθούν παρά μόνο μέσω αυστηρής ομοιομορφίας όσον αφορά τους όρους υπό τους οποίους χορηγούνται πιστώσεις στις επιχειρήσεις της Κοινότητας, ανεξαρτήτως της ιθαγενείας τους.

Κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατό να γίνει δεκτό ότι, σ' ένα τομέα όπως αυτός που διέπεται από την εν λόγω Ρύθμιση και υπάγεται στην εξαγωγική πολιτική και, γενικότερα, στην κοινή εμπορική πολιτική, υφίσταται, στο πλαίσιο τόσο της κοινοτικής όσο και της διεθνούς τάξεως, αρμοδιότητα των κρατών μελών παράλληλη προς αυτήν της Κοινότητας. Από τις διατάξεις των άρθρων 113 και 114 σχετικά με τους όρους υπό τους οποίους, κατά τη Συνθήκη, πρέπει να συνάπτονται οι σχετικές με την εμπορική πολιτική συμφωνίες, καταφαίνεται ότι αποκλείεται, εν προκειμένω, παράλληλη αρμοδιότητα των κρατών μελών και της Κοινότητας.

Όντως, αναγνώριση μιας τέτοιας αρμοδιότητας θα ισοδυναμούσε με το να γίνει δεκτό ότι τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν, στο πλαίσιο των σχέσεών τους με τρίτες χώρες, θέσεις διαφορετικές από αυτές της Κοινότητας και θα κατέληγε, ως εκ τούτου, στη νόθευση του θεσμικού συστήματος, στον κλονισμό της αμοιβαίας εμπιστοσύνης εντός της Κοινότητας και στην παρεμπόδιση της τε-

λευταίας από την εκπλήρωση της αποστολής της όσον αφορά την προάσπιση του κοινού συμφέροντος.

Είναι άνευ σχεδόν σημασίας το γεγονός ότι τις συμφυείς με την εκτέλεση της μελετώμενης συμφωνίας υποχρεώσεις και οικονομικές επιβαρύνσεις φέρουν κατά τρόπο άμεσο τα κράτη μέλη. Τα μέτρα, τόσο τα «εσωτερικά» όσο και τα «εξωτερικά», που λαμβάνει η Κοινότητα στο πλαίσιο της κοινής εμπορικής πολιτικής δεν συνεπάγονται κατ' ανάγκη, για να είναι σύμφωνα με τη Συνθήκη, τη μεταβίβαση στα Όργανα της Κοινότητας των υποχρεώσεων και οικονομικών επιβαρύνσεων που αυτά μπορούν να έχουν ως συνέπεια: αποκλειστικός σκοπός των μέτρων αυτών είναι η υποκατάσταση της μονομερούς δράσεως, στο σχετικό τομέα, των κρατών μελών από κοινή δράση, θεμελιούμενη σε ενιαίες, για ολόκληρη την Κοινότητα, αρχές.

Μικρή επίσης σημασία έχει, όσον αφορά τα διεπόμενα από τη Συνθήκη ΕΚΑΧ προϊόντα, η επισήμανση ότι η αρμοδιότητα των κρατών μελών για τη σύναψη της μελετώμενης Ρυθμίσεως διασφαλίζεται από το άρθρο 71 της Συνθήκης αυτής, κατά το οποίο:

«Η αρμοδιότητα των κυβερνήσεων των κρατών μελών στον τομέα της εμπορικής πολιτικής δεν θίγεται από την εφαρμογή της παρούσης Συνθήκης...».

Η υπό κρίση υπόθεση υποβλήθηκε στο Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 228, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο της Συνθήκης ΕΟΚ. Επομένως, η γνωμοδότηση που αυτό καλείται να εκδώσει αφορά το πρόβλημα του συμβιβαστού της μελετώμενης συμφωνίας με τις διατάξεις της Συνθήκης ΕΟΚ και δεν καθορίζει τις αρμοδιότητες της Κοινότητας για τη σύναψη της συμφωνίας αυτής παρά μόνο βάσει των διατάξεων αυτών.

Ανεξάρτητα από το ζήτημα αν, ενόψει της ανάγκης διασφάλισης, ως προς τις διεθνείς συναλλαγές στις οποίες συμμετέχουν οι Κοινότητες, όσο το δυνατό περισσότερο ομοιογενούς χαρακτήρα, το άρθρο 71 της Συνθήκης ΕΚΑΧ εξακολουθεί ακόμη, και μετά τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης ΕΟΚ, να διατηρεί την παλαιά του αποτελεσματικότητα, ενώ αποκλείεται εν πάση περιπτώσει η διάταξη αυτή να μπορεί να καταστήσει ανενεργά τα άρθρα 113 και 114 της Συνθήκης ΕΟΚ και να θίξει την αρμοδιότητα που έχει η Κοινότητα όσον αφορά τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη διεθνών συμφωνιών που εμπίπτουν στο πεδίο της κοινής εμπορικής πολιτικής.

Κατά συνέπεια,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

εκδίδει την ακόλουθη γνώμοδοτηση:

Η Κοινότητα έχει αποκλειστική αρμοδιότητα ως προς τη συμμετοχή στη Ρύθμιση σχετικά με κανόνα για τα τοπικά έξοδα στην οποία αναφέρεται η αίτηση γνώμοδοτήσεως.

Lecourt

Monaco

Kutscher

Sørensen

Mackenzie Stuart

O'Keefe

Λουξεμβούργο, 11 Νοεμβρίου 1975.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte